

Framtidens byer

Intensjonsavtale mellom staten og kommunene

Framtidens byer er et samarbeidsprogram mellom utvalgte kommuner og staten for å utvikle byområder med lavest mulig klimagassutslipp og godt bymiljø. Bakgrunn for satsingen er klimatrusselen som er vår tids største utfordring.

Klimaforliket innebærer bred politisk enighet om å redusere klimagassutslippene i Norge med 15 – 17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. For å nå nasjonale mål om reduserte utslipp må innsats gjøres på flere felt og mange parter må delta. Kommunene vil utvikle helhetlige grep i samarbeid med nabokommuner, regionale myndigheter og staten og redusere utslippene med sin andel.

Hovedmålet for utviklingsarbeidet med Framtidens byer er å redusere de samlede klimagassutslippene fra vegtransport, stasjonær energibruk, forbruk og avfall i byområdene og samtidig utvikle strategier for å møte framtidige klimaendringer.

Delmål for arbeidet er å forbedre det fysiske bymiljøet med tanke på økologiske kretsløp, sikkerhet, helse, opplevelse og næringsutvikling.

Vi, staten og kommunene, vil gjennom økt samhandling oppfylle disse målene. Vi vil utvikle samarbeidet med regionale myndigheter og mobilisere næringslivet, befolkningen og organisasjoner til å delta i arbeidet. Vi vil utnytte tilgjengelige ressurser bedre, utvikle mer effektive virkemidler og prøve ut nye tiltak for å fremme klima- og miljøvennlige byer. Staten vil også ta i bruk særskilte virkemidler for byenes arbeid. Partene vil strekke seg langt for å nå målene for Framtidens byer. Innsatsen skal gi målbare resultater og fremragende praktiske eksempler som også skal komme andre byer og byregioner til gode og bidra til politikktutvikling på alle nivåer. Staten og kommunene vil gå foran med et godt eksempel og feie for egen dør i klimaarbeidet.

Arbeidet skal konsentreres om virkemidler og tiltak på fire satsingsområder:

1. Arealbruk og transport

- Vi vil få til en arealbruk og et lokaliseringsmønster som reduserer arealinngrep og transportbehovet og legger til rette for miljøvennlig transport.
- Vi vil styrke kollektivtransport, sykkelbruk, gange og tilgjengelighet og stimulere til mer effektiv varetransport og gode fellesløsninger.
- Vi vil styrke bruken av virkemidler som begrenser bilbruken.
- Vi vil styrke samordning og samarbeid om arealbruk og transporttiltak for hele det funksjonelle, regionale byområdet eller etablere et slikt samarbeid der dette ikke finnes.
- Vi vil integrere arbeidet med arealbruk og transporttiltak innenfor Framtidens byer med pågående eller påtenkte bypakker for transport, miljø og byutvikling.

2. Stasjonær energibruk i bygg

- Vi vil bidra til å redusere energibruken i eksisterende og ny boligbebyggelse, næringsbygg og offentlige bygg gjennom energioptimering og energiomlegging, bedre bygge- og isolasjonsløsninger m.v.
- Vi vil bidra til å utvikle og ta i bruk lavutslipp- og nullutslipppløsninger for nye bygg.
- Vi vil styrke bruken av fornybare energikilder, utnytte spillvarme, gjenvinne energi og videreutvikle fjernvarmeanlegg med sikte på å fase ut fossile energikilder.

3. Forbruksmønster og avfall

- Vi vil kjøpe varer og tjenester som gir lave klimagassutslipp. Dette vil også bidra til å øke produsenter og leverandørers ansvar.
- Vi vil arbeide for at også offentlig eide foretak, næringslivet og befolkningen gjennom innkjøp, drift og forbruk bidrar til å redusere klimagassutslippene.
- Vi vil redusere avfallsmengden gjennom endret forbruksmønster, ombruk, bedre kildesortering, resirkulering og økt material- og energigjenvinning.

4. Tilpasning til klimaendringer

- Vi vil vektlegge kartlegging av områder utsatt for flom, vind, havnivåstigning, jordras/utglidninger, mv. som følge av et endret klima.
- Vi vil kartlegge samfunnsområder særlig utsatt for helsemessige konsekvenser av klimaendringer, bl.a. vannforsyning, avløpsforhold og badevannskvalitet.
- Vi vil innarbeide risikosoner i kommunale arealplaner for å kunne forebygge mot skader på eksisterende bebyggelse og infrastruktur, sikre en god arealutvikling og trygg lokalisering av ny bebyggelse og infrastruktur.
- Vi vil legge til rette for arealbruk og løsninger som kan redusere sårbarheten for og virkningene av perioder med ekstrem-vær, som for eksempel sterk vind eller store nedbørsmengder.

Videre prosess

Kommunene vil videreutvikle og konkretisere sine *handlingsprogram* med strategier, mål, virkemiddelbruk og tiltak, og avklare ansvaret for gjennomføringen. Programarbeidet gjøres i samarbeid med nabokommuner, fylkeskommunen og regionale statlige myndigheter og i dialog med departementene. Den regionale organiseringen for områder med "tvillingbyer" avklares spesielt. Etter hvert som byenes handlingsprogram blir avklart, tar vi sikte på å inngå *samarbeidsavtaler* mellom lokale parter og sentrale myndigheter. Miljøvern-departementet vil støtte arbeidet med handlingsprogrammene.

Organisering og ledelse

Samarbeidet om Framtidens byer skal ledes av et årlig *politisk toppmøte* med statsråder, ordførere/ byrådsledere og politisk ledelse i KS under ledelse av miljø- og utviklingsministeren. Et *administrativt møte* mellom stat, kommune og KS, holdes om lag to ganger per år. Hensikten er å følge arbeidet, utveksle erfaringer, drøfte utfordringer, tiltak og virkemidler og foreslå saker for det politiske møtet og eventuelt for statlige og/eller lokale myndigheter. For hvert av innsatsområdene etableres et *faglig nettverk* mellom berørte departementer og deltakende kommuner.

Oslo, 17. juni 2008

Ordfører Fredrikstad	Ordfører Sarpsborg	Byrådsleder Oslo	Ordfører Bærum
Ordfører Drammen	Ordfører Skien	Ordfører Porsgrunn	Ordfører Kristiansand
Ordfører Stavanger	Ordfører Sandnes	Byrådsleder Bergen	Ordfører Trondheim
	Ordfører Tromsø	Styreleder KS	
Miljø- og utviklingsminister	Kommunal- og regionalminister	Samferdselsminister	Olje- og energiminister